

OPETTAJAN OHJE

AIHE: Valokuvaus ja kuvankäsittely	LAITE: iPad
LUOKKA-ASTE: 3	SOVELLUS: Snapseed
KALENTERIN KOHTA: 24	LYHYT KUVAUS: Opitaan valokuvaukseen liittyviä käsitteitä. Tarkastellaan kuvakokoja, kuvakulmia ja valon suuntaa. Otetaan kuvia iPadilla opittujen ohjeiden mukaan. Tutustutaan kuvankäsittelyyn ja harjoitellaan sitä.
AIKATAULUEHDOTUS: 2-3 oppituntia	
OPPIAINEET: Ympäristöoppi ja kuvataide	

Digitaitokalenterin kohta 24

Harjoitellaan valokuvien ottamista. Käytetään eri kuvakokoja ja kuvakulmia. Muokataan kuvia (esim. rajaaminen, oikaisu, suodattimet) digitaalisesti (esim. Snapseed).

Pedagogiset vinkit

Oppilaat pääsevät havainnoimaan, tulkitsemaan ja tuottamaan valokuvia. Omat kokemukset, mielikuvitus ja kokeileminen luovat perustan opetukselle. Opetuksen on tarkoitus kehittää oppilaiden kriittistä ajattelua ja kannustaa katsomaan ympäristöään tarkemmin. Kokonaisvaltaisessa taideoppimisessa valokuvaus tarjoaa oppilaille harrastusmahdollisuuden ja valmiuksia perusopetuksen jälkeisille opinnoille.

Koko opetuksen toteutukseen kannattaa varata aikaa vähintään kaksi oppituntia. Opetusaineksen voi jakaa kahteen osaan: valokuvaus ja kuvankäsittely.

Keskeiset käsitteet

KUVAKOKO

Kuvakoko kertoo kuvaajalle, millainen kuva on tarkoitus ottaa. Kuvakokojärjestelmän mittakaavana on ihminen eli kuinka tiiviinä tai laajana ihminen on rajattu kuvapinnalle. Suomessa on yleisesti käytössä kahdeksan kuvan järjestelmä.

KUVAKULMA

Kameran sijainti kuvaushetkellä määrittelee kuvakulman. Tavallisimmin kuvataan suoraan ihmisen olkapään tasolta. Kuvakulman muutoksilla kerronnan sävy ja tunnelma muuttuvat. Joskus kuvakulmalla voi myös tarkoituksella tai tahattomasti vääristää kuvaa.

VASTAVALO

Valon lähdettä, yleensä aurinkoa vasten kuvaaminen.

MYÖTÄVALO

Myötävalossa aurinko tai muu valonlähde on kuvaajan takana.

SIVUVALO

Sivuvalossa aurinko tai muu valonlähde on kuvattavan sivulla.

KUVANKÄSITTELY / EDITOINTI

Kuvankäsittely on kuvien muokkaamista kuvankäsittelyohjelmalla. Kuvankäsittely tarkoittaa kuvatiedostossa olevien pikselien muokkaamista. Pikselien määrää, väriä, kirkkautta ja sijaintia voidaan muuttaa. Kuvankäsittely on valokuvien korjaamista, viimeistelyä ja tunnelman luomista.

FILTTERI

Suodin/suodatin eli filtti, on alun perin ollut optinen lisävaruste kamerasuodattimen eteen. Nykyisin kuvankäsittelyllä voidaan toistaa suodattimien vaikutuksia. Suodattimen tarkoitus on muuttaa kuvan väriä, kontrastia, tarkkuutta tai kirkkautta.

Työskentelyohjeet

1. Opetuskeskustelu esitysmateriaalin avulla

Esitysmateriaalin rakenne:

1. Aloitusdia
2. Miksi kuvaamista pitää harjoitella?
3. Onko kuvakoolla ja kuvakulmilla väliä?
4. - 7. Kuvakoot
8. Kuvakulma – Millaisen ajatuksen nämä tuovat kuvattavasta?
9. Vastavalo, myötävalo ja sivuvalo
10. Tehtävä - anna luovuutesi kukkia
11. Kuvankäsittely (editointi)
12. Tehtävä - Editoi kuin guru (Video)

Miksi kuvaamista pitää harjoitella?

-Jotta kuvista tulee sellaisia kuin haluat ja osaat ottaa tilanteeseen sopivan kuvan.

-Opit kuvallisen vaikuttamisen keinot ja ohjaamaan katsojan huomion haluttuihin kohtiin kuvassa

Tämän lisäksi voi oppilaat voivat keksiä lisää syitä harjoittelulle.

Onko kuvakoolla ja kuvakulmilla väliä?

Kuvat on otettu samasta paikasta.

Dian kuvat ovat samasta paikasta. Toisessa kuvassa on yleiskuva ja patsaan kuva on puolikuva. Toisesta kuvasta löytyy paljon elementtejä, josta voi tunnistaa paikan tai pohtia esimerkiksi, mikä vuodenaika on kyseessä. Patsaan paikkaa ja ympäristöä ei voi tulkita, jos ei tunne patsasta. Katsojaa voi myös kiinnostaa esimerkiksi

se, seisooko vai juokseeko patsaan henkilö ja miten patsaan toinen käsi on.

Suomessa kuvakoot jaetaan kahdeksaan eri ryhmään. Seuraavissa dioissa on kuvattu tärkeimmät kuusi kuvakokoa. Esimerkeistä puuttuvat laaja puolikuva ja puolilähikuva.

Kuvakoot

Yleiskuva

- Näytetään, missä ollaan.
- Mahdollisimman laaja kuva.
- Yksityiskohdat eivät erotu.

Laaja kokokuva

- Ihminen ympäristössään.
- Usein ryhmäkuvia.

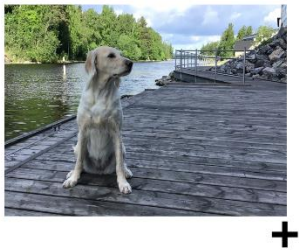

Yleiskuvia otetaan paljon silloin, kun halutaan luonto- loma- tai maisemakuvia. Laajaa kokokuvaa käytetään, kun halutaan esimerkiksi kuvata ihminen tai ihmisryhmä mukavan taustan kanssa.

Kuvakoot

Kokokuva

- Kuvattava näkyy kokonaan.
- Taustaa sopivasti, ei liikaa.

Kokokuvan ottamisessa täytyy olla tarkkana, jotta kuvattava todella näkyy kokonaan. Kuvattavan ei tarvitse olla kuvan keskellä vaan voi käyttää **kultaista leikkausta**. Tässä säännössä kuvapinta jaetaan kahteen erikokoiseen osaan niin, että pienen osan suhde isompaan on sama, kuin ison osan suhde kokonaisuutensa. Tämä suhde löytyy

usein luonnosta kuten simpukan kuorista ja lehtien muodosta.

Kuvakoot

Puolikuva

- Puolet kuvattavasta.
- Yläpuolella ei juurikaan turhaa tilaa.

Puolikuva tuo kuvattavan jo paljon lähemmäksi. Puolikuvat jaetaan laajoihin puolikuviin ja puolikuviin. Tässä esimerkissä on puolikuva. Laajassa puolikuvassa näkyy vähän myös jalkoja.

Kuvakoot

Lähikuva

- Kasvot näkyvät ja vähän hartioita.
- Pään yläpuolella ei juurikaan tilaa.

Erikoislähikuva

- Tuo esille jonkin yksityiskohtan.

Lähikuvia ovat muun muassa Selfiet. Erikoislähikuvia voi ottaa esimerkiksi hyönteisistä tai kuvata jonkin asian yksityiskohtia.

Kuvakulma – Millaisen ajatuksen nämä tuovat kuvattavasta?

Yläkulmasta eli lintuperspektiivistä kuvattu kuva.

Alakulmasta eli sammakkoperspektiivistä kuvattu kuva.

Ensimmäisen kuvan koira vaikuttaa kiltiltä poloiselta. Toisen kuvan koira voi näyttää uhkaavalta. Näitä kuvakulmia voi käyttää ihan tarkoituksella. Media pyrkii usein vaikuttamaan meihin kuvillaan muun muassa tällaisilla tehokeinoilla.

Vastavalo, myötävalo ja sivuvalo

- Kuvattaessa voit leikitellä valolla
- Mistä valo tulee näissä kuvissa?

siristely voi olla ongelma. Yläkuvassa on sivuvalo, alakuvassa on myötävalo ja oikealla on vastavalo.

Valolla ja sen suunnalla voi leikitellä ja se todella vaikuttaa kuviin. Vastavaloon kuvaaminen ei ole kiellettyä, vaan voi olla jopa tehokeino.

Auringonlasku on tyypillinen vastavalokohde, mutta muutkin vastavaloon kuvaaminen voi tuoda kuviin jännittävyyttä. Myötävalossa kuvattava valaistuu parhaiten, mutta aurinkoisella säällä silmien

Tehtävä - anna luovuutesi kukkia! 🌻

1. Ota yleiskuva mielenkiintoisesta paikasta.
2. Ota puolikuva alakulmasta kuvattuna.
3. Ota erikoislähikuva.
4. Ota jokin erikoisen näköinen kuva.

Tämän dian ohjeiden mukaan oppilaat voivat lähteä kuvaamaan IPadeilla yksin, pareittain tai pienissä ryhmissä. Dian kuva voi inspiroida erikoisen kuvan suunnittelua.

2. Kuvaaminen

Tehtävä - anna luovuutesi kukkia! 🌻

1. Ota yleiskuva mielenkiintoisesta paikasta.
2. Ota puolikuva alakulmasta kuvattuna.
3. Ota erikoislähikuva.
4. Ota jokin erikoisen näköinen kuva.

Tämän dian ohjeiden mukaan oppilaat voivat lähteä kuvaamaan IPadeilla yksin, pareittain tai pienissä ryhmissä. Dian kuva voi inspiroida erikoisen kuvan suunnittelua.

3. Kuvankäsittely

Kuvankäsittely (editointi)

➤ Kuvankäsittelyllä korostetaan kuvan tunnelmaa ja korjataan mahdollisia virheitä.

Pidä horisontti suorassa! Vinoa kuva vaikuttaa epätasapainoiselta.

Korosta kuvan tunnelmaa filtereillä. Kuvasta voi tehdä esimerkiksi vanhan, futuristisen tai taianomaisen.

Rajaa kuva haluamallasi tavalla. Kuvan kohteen ei aina tarvitse olla kuvan keskellä tai näkyä kokonaan.

Ensimmäisessä kuvassa horisontti on mennyt pahasti vinoon ja kuva vaikuttaa epätasapainoiselta. Horisonttia eli taivaanranta (maan ja ilman rajakohtaa) kannattaa miettiä jo kuvaa otettaessa. Sitä voi kuitenkin korjata myös jälkikäteen.

Tässä voisi puhua myös entisajan valokuvauksesta, jolloin kuvattiin filmille. Silloin horisonttia ei voinut korjata jälkikäteen eikä muutenkaan itse toimia kuvankäsittelijänä. Kuvien määrä piti myös pitää rajallisena, koska jokaisen kuvan kehitys maksoi.

4. Tehtävä: Editoi kuin guru

Tehtävä - editoi kuin guru 📱

Laitte: Ipad

Sovellus: Snapseed

[Linkki editoinnin ohjevideoon](#)

Kokeile seuraavia asioita ja tallenna editoimasi kuvat:

- Rajaa kuva niin, että kohde ei ole keskellä.
- Suorista horisontti (eli taivaanranta, joka erottaa maan ja taivaan toisistaan).
- Kokeile erilaisia tehosteita
- Editoi...
 - vanhanaikainen kuva.
 - synkkä ja mystinen kuva.
 - taianomainen kuva
 - keksi itse lisää
- Esittele valmiit kuvat tai pitäkää yhdessä valokuvausnäyttely.

Oppilaat voivat videon katseltuaan harjoitella kuvien editointia. Valmiita kuvia voi tarkastella yhteisesti sovitulla tavalla.

Työskentelyohjeet oppilaille

Oppilaille tarkoitetut ohjeet löytyvät erillisestä esitysmateriaalista. Oppilaille on tehty editoinnin tueksi SnapSeed ohjevideo.

Oheismateriaalit ja linkit

Internetissä hakusanalla **Mediakompassi** löytää Ylen tekemän Mediakompassin kuvakoulun, josta löytyy paljon tietoa kuvaamisesta.

Internetistä löytyy valtavasti tietoa kuvaamisesta ja inspiroivia videoita aiheesta.